

CRKVA HAGIJA SOFIJA-PONOS CARIGRADA U OPASNOSTI

miercuri, 12 august 2020

Svijet ili bolje reeno kršanski je svijet ovih dana potresen viješu da je Višinski upravni sud Turske ponišio odluku osniva a moderne Turske, Mustafa Kemala Ataturka, koji je odobrio status Hagije Sofije kao muzeja 1934. godine kada postaje simbol sekularizma, otvorena svim vjerama. Od 1935. godine do danas, Muzej Hagija Sofija bio je jedan od najpose enijih mjesta u Turskoj.

Presuda spomenutog suda da se znamenita bazilika Hagija Sofija ponovo pretvori u džamiju donosena je nakon što je turski predsjednik Recep Erdo an podržao prijedlog radikalnih turskih islamista koji su zatražili da se najpoznatija znamenitost Istanbula, koja je pod zaštitom UNESCO-a, ponovno pretvori u džamiju. Ta je odluka izazvala zabrinutost, tugu i žalost cijelog kršanskog svijeta, od Sjedinjenih Ameri kih Država, Europske Unije, a napose Gr ke i Rusije ije pravoslavne crkve Hagiju Sofiju smatraju najve om pravoslavnom svetinjom i najzna ajnijim spomenikom kršanstva u Istanbulu. Papa Franjo izrazio je duboku žalost zbog ove odluke. Glasnogovornik gr ke Vlade rekao je da je „Hagija Sofija znamenitost svjetske baštine. Mnoge države, što je kulminiralo intervencijom ameri kog State Departmenta, to su naglasile, pozvavši Tursku da ne poduzima korake koji bi stvorili ogroman emocionalni razdor izme u Turske i kršana u svijetu“.

Tkogod je posjetio Carigrad, odnosno prema sadašnjem nazivu Istanbul, posjetio je i baziliku Hagiju Sofiju, najve u crkvu bizantskog istoka koju je 1453. osmanski sultan Mehmed II, kada je osvojio vojnom silom tadašnji Konstantinopolis (Carigrad) Hagiju Sofiju pretvorio u džamiju.

Nazvana ljepoticom Bosfora, simbolom Carigrada, mjesto u kojem je car dolazio na bogoslužje, zna i bila je i carska bazilika, zapo eta je odlukom o gradnji koju je donio 532. godine rimski car Justinian, koji je dao nalog da se izgradi crkva “kakva nije bila od Adamova vremena i kakva nikada i nigdje više ne e biti”. Petnaest godina, oko deset tisu a radnika dizalo je ovu velebnu gra evinu posve enu Božanskoj mudrosti i tisu u godina ova je crkva bila najve a crkva kršanskog svijeta.

Okolo ove bazilike kroz stolje a je nastalo mnogo legendi, a neke od njih su jako poznate. Jedna od legendi koja je nastala i prije nego se bazilika izgradila kaže da se pojavio an eo kada je carska blagajna ostala prazna i omogu io novac za nastavak gradnje. Kasnije je postojala legenda da su sve enici iz bazilike zakopali mnoga blaga negdje ispod gra evine kada su Osmanlije u finalnoj opsadi 1453. godine napali grad. Prema drugoj legendi iz 1453. godine, gr ki pravoslavni patrijarh molio je kada su Osmanlije ušli u grad. U tom trenutku je pobjegao na sporedna vrata, a kada Hagija Sofija ponovno postane crkva on e se vratiti i nastaviti svoju molitvu tamo gdje je stao.

Svi koji su posjetili ovu baziliku znaju za legendu stupa suza”, stlpca slza, na kojeg je Sveti Grgur udotvorac prenio svoju iscjeliteljsku mo . Isti se ovaj stup prema drugoj legendi naziva Marijino oko. Prema toj je pri i stup stajao u domu Djevice Marije kada je došao Isus i rekao da e biti mu en. Kada je to za ula, Marija je zaplakala, a njezine su suze ostavile rupu na stupu koja je i dan danas mokra. Postoji i legenda prema kojoj su glavna vrata ove bazilike od drva Noine arke. Ima puno legendi i pri a o ovoj bazilici, ovo su samo neke od njih.

No njezina je važnost, osim duhovne, i politi ke naravi, pogotovo sada kada je odluka turskog vrha da se pretvori u džamiju probudila stare rane i razmirice. No, ne možemo se ne zapitati, kako to da mo ni Zapad i sav kršanski svijet nije se uspio izboriti i sa uvati je kao crkvu, ako je ve izgubio Carigrad? Tuma enja je mnogo, ali rezultat je jedan, žalostan za podijeljeni Zapad, koji se udaljio od duhovnih vrijednosti, od Boga, od crkve…. Da nije možda ovo još jedan u nizu od znakova da je krajnje vrijeme da se opet okrene Stvoritelju? Jer crkve nisu muzeji ve Božji dom, a probudio se Zapad kad je za jednim od najvažnijih simbola kršanstva posegnuo netko drugi….

Maria Lacchici